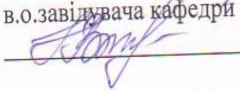

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ ДОШКІЛЬНОЇ ТА
ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри педагогіки та
психології дошкільної та початкової освіти
протокол від «*08*» *вересня* 2020 р. № *3*
в.о.завідувача кафедри

 Наталія ВОРОПАЙ

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ГЕНДЕРНА ПСИХОЛОГІЯ**

Освітня програма **Дошкільна освіта**

Початкова освіта

Ступінь вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта

013 Початкова освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Херсон 2020

1.Опис

Назва освітньої компоненти	Гендерна психологія
Тип	Вибіркова компонента
Рівень вищої освіти	Перший (магістерський) рівень освіти
Кількість кредитів/годин	3
Семестр	I семестр
Викладач	Лось Оксана (Los Oksana), кандидат психологічних наук, доцент кафедри https://orcid.org/0000-0002-0177-9381
Посилання на сайт	http://www.kspu.edu/About/Faculty/FElementaryEdu/ChairPedagogy.aspx
Контактна інформація	Оксана Лось – (0552) 32-67-66, Email: OLos@ksu.ks.ua
Графік консультацій	середа, 10.00. – 11.00. (аудиторії педагогічного факультету) або за призначеним часом
Форми та методи викладання	лекційні заняття, презентації, кейси, тестові завдання, індивідуальні консультації
Форма контролю	

2.Анотація дисципліни: Зміст навчальної дисципліни скерований на подальше вдосконалення вузівської підготовки кваліфікованих педагогічних кадрів та вирішенню актуальних проблем, які стоять перед освітою на сучасному етапі розвитку науки і техніки. Гендерна психологія є науковим напрямом у системі психологічного знання, у якій дослідження гендерного контексту мають виокремити психологічну складову різноманітних проблем формування та розвитку особистості, суспільства і світу.

3. Мета та завдання дисципліни:

Мета дисципліни: визначити та проаналізувати специфічні соціально-психологічні детермінанти формування жіночої та чоловічої особистостей; показати науково-теоретичну та методологічну роль гендерної психології в процесі соціалізації особистості.

Завдання:

1. Ознайомлення з психологічним змістом природи гендерних відмінностей, соціокультурних факторів та умов, що їх породжують;
2. Ознайомлення з маскуліністю та фемінністю як системами властивостей чоловіка та жінки з урахуванням впливу культурно-історичних, етнічних та соціально-економічних умов;
3. Ознайомлення із психологічними характеристиками особистості, які визначають відповідність психологічній статі, гендерним ролям і стереотипам, особливості самореалізації, формування цінностей, світоглядних позицій; визначення ролі гендерних стереотипів у життєдіяльності особистості,
4. ознайомлення студентів із особливостями гендерного розвитку і формування статевої поведінки дітей; аналіз впливу освітніх закладів і сім'ї на гендерну соціалізацію особистості.
5. професійна підготовка студентів до гендерного виховання дітей.

4. Компетентності та результати навчання.

Під час вивчення курсу здобувач формуватиме такі компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми галузі (відповідно до освітніх програм усіх галузей знань та спеціальностей Херсонського державного університету) професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

1. здатність реалізовувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав свобод людини і громадянина;

2. здатність навчатися протягом життя, розвивати свій інтелектуальний рівень, розширювати загальнокультурний світогляд на різних етапах професійного зростання;
3. здатність спілкуватись державною мовою;
4. здатність використовувати інформаційні й комунікаційні технології для виконання завдань у сфері професійної діяльності, зокрема для пошуку, оброблення інформації з різних джерел.
5. Здатність до планування, прогнозування і передбачення наслідків своїх дій, рефлексії.

Програмні компетентності:

1. здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага);
2. здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку;
3. здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини);
4. здатність самостійно виконувати навчальні завдання;
5. здатність формулювати та обґрунтовувати власні ідеї;
6. здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

Результати навчання:

1. розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку;
2. розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій;
3. розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку;
4. встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами;
5. планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього

- і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності;
6. вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням;
 7. мати навички збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей;
 8. володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

5. Структура курсу

Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)
3 кредити / 90 годин	20	14	56

6. Технічне й програмне забезпечення обладнання

В Херсонському державному університеті та на педагогічному факультеті є необхідне технічне оснащення, що дозволяє зробити освітній процес ефективним: телевізори/екрани/проектори, смарт-дошки. Аудиторний фонд та інфраструктура університету сприяє цьому (коворкінг-зали, конференц-холи, читальні зали, наукова бібліотека, доступ до мережі Інтернет). Освітній процес забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою (в паперовому та електронному вигляді).

7. Політика курсу

Для успішного складання підсумкового контролю з дисципліни вимагається 100% відвідування очне або дистанційне відвідування всіх лекційних і практичних занять. Пропуск понад 25% занять без поважної причини буде оцінений як FX.

До всіх студентів освітньої компоненти (гарантується) неупереджене ставлення і справедливе оцінювання результатів роботи. Високо цінується дотримання принципів академічної доброчесності. Навіть окремий випадок порушення академічної доброчесності є серйозним проступком, який може призвести до несправедливого перерозподілу оцінок і загального рейтингу студентів.

8.Схема курсу

Тема 1. Гендерна психологія як наука.

(тиждень А, лекції – 2 год., практичні заняття – 2 год):

- 1.1. Гендерна психологія як наука.
- 1.2. Предмет і завдання гендерної психології
- 1.3. Методи дослідження в гендерній психології
- 1.4. Історія становлення гендерної психології

Тема 2. Гендер у психологічному вимірі.

(тиждень А, лекції – 4 год., практичні заняття – 4 год):

- 2.1. Основні методологічні принципи гендерної психології.
- 2.2. Стратегії досліджень в гендерній психології.
- 2.3. Класифікація методів дослідження гендеру.
- 2.4. Змістова характеристика методів дослідження гендеру.

Тема 3. Гендерна ідентичність особистості.

(тиждень Б, лекції – 4 год., практичні заняття – 2 год):

- 3.1. Проблема ідентичності особистості в психологічній науці.
- 3.2. Гендерні властивості особистості.
- 3.3. Підходи до формування гендерної ідентичності.
- 3.4. Етапи формування та види гендерної ідентичності.
- 3.5. Особливості гендерної ідентифікації дитини раннього та дошкільного віку.
- 3.6. Гендерна ідентифікація молодшого школяра.

Тема 4. Теоретичні проблеми гендерної соціалізації.

(тиждень А, лекції – 2 год., практичні заняття – 2 год):

- 4.1 Загальна характеристика поняття соціалізації.
- 4.2. Особливості гендерної соціалізації.
- 4.3. Умови та фактори гендерного розвитку.
- 4.4. Рушійні сили гендерного розвитку.
- 4.5. Показники психічного розвитку.

Тема 5. Роль гендерних стереотипів у життєдіяльності особистості.

(тиждень Б, лекції – 4 год., практичні заняття – 2 год):

- 5.1. Соціально-психологічна природа стереотипізації.
- 5.2. Характеристика гендерних стереотипів.
- 5.3. Функції гендерних стереотипів.
- 5.4. Вплив гендерних стереотипів на розвиток особистості

Тема 6. Особливості гендерної ідентифікації і соціалізації в дитинстві.

(тиждень А, лекції – 4 год., практичні заняття – 2 год.):

- 6.1. Проблеми гендерної ідентифікації.
- 6.2. Критерії гендерної ідентифікації.
- 6.3. Соціально-психологічна характеристика гендерного розвитку.
- 6.4. Гендерні інваріації.

9. Система оцінювання та вимоги: форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання результатів навчання.

Назва та максимальна кількість балів за модуль

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали.

Оцінка студента формується таким чином:

1. лабораторні роботи:

- складання проєкту структури наукової роботи за темою дослідження – 20 балів;
- групування джерел інформації за видами документів (списку літератури бакалаврської роботи, розташованої в репозитарії ХДУ відповідно до спеціальності) – 20 балів;
- складання списку джерел (10 позицій) різних видів документів за темою курсової – 20 балів;
- аналіз звіту технічної перевірки на ознаки плагіату відповідно до кольорових маркерів – 15 балів.

6. виконання тестового завдання на знання базових понять курсу – 25 балів.

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів вищої освіти, усне опитування, письмовий контроль, кейс-метод, тестовий контроль тощо.

10. Список рекомендованих джерел:

Основні:

1. Андреева Т.В. Психология современной семьи / Т.В. Андреева. – СПб.: Речь, 2005. – 436с.
2. Бендас Т.В. Гендерная психология: учеб. пособие / Т.В. Бендас. – СПб.: Питер, 2005. – 431с.
3. Бондарчук О.І. Психологія сім'ї: Курс лекцій / О.І. Бондарчук. - К.: МАУП, 2001. – 124с.
4. Говорун Т. Стать та сексуальність: психологічний ракурс. Навч. посібник / Т. Говорун, О.С. Кінінеджі. - Тернопіль: Богдан, 1999. - 384с.

5. Говорун Т.В. О.М. Батькам про статеве виховання дітей / Т.В. Говорун, О.М. Шарган. - К.: Рад. школа, 1990. - 160 с.
6. Гордонова Н.М. Гендерний розвиток особистості / Н.М. Гордонова. – К.: Шкільний світ, 2011. – 128с.
7. Заброцький М.М. Основи вікової психології: Навч. посібник / М.М. Заброцький. – Тернопіль: Навч. книга Богдан, 2009. – 112с.
8. Кайл Р. Детская психология: Тайны психики ребенка / Р.Кайл. – СПб.: прайм-ЕВРОЗНАК, 2002. – 416с.
9. Козлов В.В. Гендерная психология. Учебник для вузов / В.В. Козлов, Н.А. Шухов. – СПб.: Речь, 2010. – 270с.
10. Кравець В.П. Гендерна педагогіка. Навчальний посібник / В.П. Кравец. - Тернопіль: Джура, 2003. - 416с.
11. Основи теорії гендеру: Навч. посібник / За ред. М.М. Скорик. – К.: «К.І.С.», 2004. – 536с.
12. Титаренко Т.М. Хлопчики та дівчатка: психологічне становлення індивідуальності Т.М. Титаренко. - К.: Знання, 1989. - 48с.
13. Ткалич М.Г. Гендерна психологія: навч. посібник / М.Г. Ткалич. – К.: Академвидав, 20016. – 256с.
14. Товкач І.Є. Хочу бути мамою, хочу бути татом. Навч.-метод. посібник / І.Є. Товкач. – К.: ВД Слово, 2012. – 368с.

Додаткові:

1. Бжиська Ю.А. Статеве виховання як невід’ємна частина морального виховання / Ю.А. Бжиська // Рідна школа. - 2002. - №4 - С.27-31.
2. Бондарчук О.І. Сім’я як осередок соціалізації дитини // Проблеми соціальної захищеності дітей в ринкових умовах / О.І. Бондарчук. - К.: АЛД, 1998. - С.23-28.
3. Віденко С.В. Психологія сексуальності та сексуальних стосунків. Навчальний посібник / С.В. Віденко - К.: Арістет, 2003. - 312с.
4. Гаубас С.В. Актуальні методи статевого виховання школярів у сучасних умовах / С.В. Гаубас // Все для вчителя - 1999. - №17-18. -С.105-106.
5. Гордонова Н.М. Статеве виховання дітей в умовах школи: Навч.-метод. посібник / Н.М. Гордонова. – К.: КМІУВ ім. Б.Д. Грінченка, 2000. – 66с.
6. Гридковець Л.М. Розвиток психосексуальної культури особистості / Л.М. Гридковець // Практична психологія та соціальна робота. - 2000. - №3. - С.22-29.
7. Генік С.М. Усе починається з родини / С.М. Генік. - Івано-Франківськ: Сіверсія, 1998. - 725 с.
8. Еремеева В.Д. Мальчики и девочки – два разных мира / В.Д. Еремеева, Т.П. Хризман. – СПб.: Тускарора, 2000. – 184с.
9. Кравець В.П. Діяльність шкільного психолога з дошлюбної підготовки школярів / В.П. Кравец. - Тернопіль, 1997. - 163с.
10. Лавриненко Н.В. Гендерні стереотипи масової свідомості / Н.В. Лавриненко // Українське суспільство: моніторинг – 2000р. Інформаційно-аналітичні матеріали / За ред.. В.М. Ворони, А.О. Ручки. – К.: Інститут соціології НАН України, 2000. – С.103-156.
11. Лембрик С.П., Орбан-Лембрик Л.Е. Статеворольова соціалізація: медико-біологічний та соціокультурний аспекти аналізу / С.П. Лембрик, Л.Е. Орбан-Лембрик // Філософія, соціалізація, психологія. - Івано-Франківськ: Плай, 2004 - С.134-143.
12. Мороз Л.І. Вплив батьків на формування ціннісних орієнтацій у сфері між статевих взаємин / Л.І. Мороз. - К.: Ін-т змісту та методів навчання, 1996. - 168с.

13. Морозова О.І. Методика "Blaky Pictures" для дослідження особливостей психосексуального розвитку дітей і дорослих / О.І. Морозова // Практична психологія і соціальна робота. - 2000. - №6. - С.11-16.
14. Палій А. Росте майбутня жінка-мати. Статеве виховання дівчинки у сім'ї / А. Палій // Дошкільне виховання. - 1996. - №3. - С.18-19.
15. Палій А. Намалюй себе. Методика виявлення статево-рольової орієнтації дітей старшого дошкільного віку / А.Палій, Р. Левко // Дошкільне виховання - 1996. - №11. - С.22-23.
16. Проблемы усвоения ролей мужчины и женщины / Ю.Е. Алешина, А.С. Волович // Вопросы психологии. – 1991. - №7. – С.74-82.
17. Савіна М.І. Статеврольова ідентифікація дитини // Соціальний працівник. - 2006. - №23. - С.2-27.
18. Сечейко О.В. До проблеми сексуального виховання / О.В. Сечейко // Рідна школа. - 1999. - №1. - С.25-26.
19. Смоляр В.І. Фізіологія та гігієна харчування. Підручник для студентів / В.І. Смоляр. – К.: Здоров'я, 2000. – 335 с.
20. Татенко В.О. Зігмунд Фрейд і теорія сексуальності / В.О. Татенко // Рад. Школа. - 1990. - №2 - С.31-36.
21. Титаренко Т. Поняття «стать» у психології особистості / Т. Титаренко // Психолог. - 2003. - №6. - С.13-15.
22. Фіяло Т. Статеве виховання справа щоденна / Т. Фіяло // Дошкільне виховання. - 2003 - №3. - С.6-9.